

opr. 195 H. H. H. H.
Koszty 81 100 K.

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Oddziałowej Służby Półk
87-100 Toruń, ul. Dąbrowska 93, tel. 0048 52 529 196
e-mail: zak@zak.org.pl; www.zak.org.pl
NIP: 525-450-77-77 REGON: 141041000
Nr r-ku 62 1090 1000 0000 0000 5002 0244

Gdynia
Sz. Sz. → AK
Rotecka Jadwiga
zam. Szewczuk
ps. "Jadwiga"
Pom.
MK-170/170

IS ZAWARTOŚCI TECZKI —

Protecka Jadwiga
T:K: 170/170 Pom.
Gdynia Sz. Sz. - 14 K

I/1. Relacja *k. 15* *s. 1-18*

I/2. Dokumenty (sensu ścisłym) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację *k. 7* *s. 1-7*

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne... —

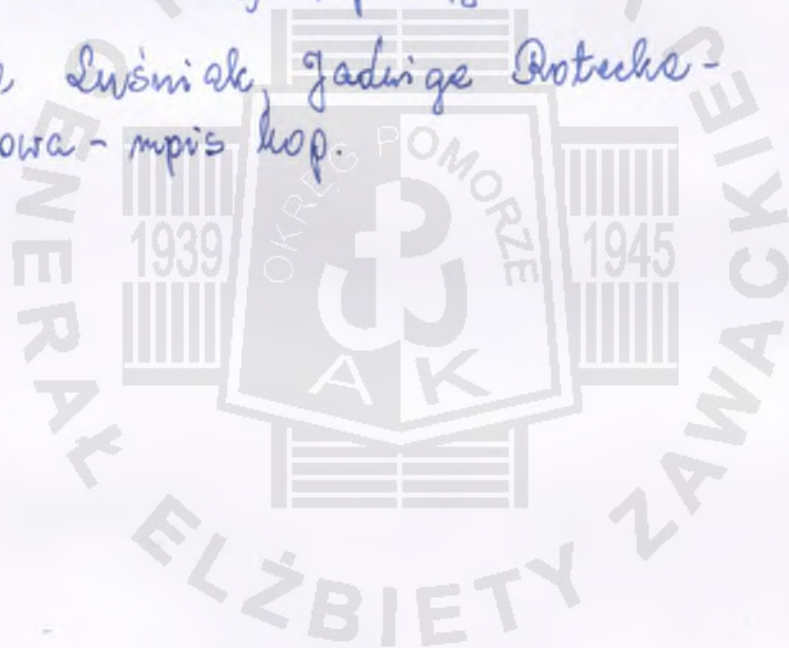
IV. Korespondencja —

V. Nazwiskowe karty informacyjne *k. 32*

VI. Fotografie *dział ikonografii*

I/1. Relacja: Potocka Jadwiga:

1. Relacja W. Rogozimskiej o Jadwidze Potockiej z marca 1947, kop. oryg. ręk. k. 2 s. 1-3
2. Sprawozdanie z życia religijnego w Stutthofie napisane (...) w 1958r. przez Jadwigę Potocką, Elżbietę Marcinkowską spisane w X 1997 (Zofia Kopeć), ręk. oryg. k. 3 s. 4-8
3. Relacja o Jadwidze Potockiej sam. Szewcuk spisany 31.08.1995 przez Elżbietę Szucę (Marcinkowską), ręk. oryg. k. 2 s. 9-10
4. Jadwiga Lewńska, Jadwiga Potocka - Szewcukowa - mpis kop. k. 8 s. 11-18

Relacja o uczestniczącej niemieckiej.

170/Pom
170 II

1

Dane osobiste

1. Szewczykowa Jadwiga z d. Rotecka
2. ur. 5. IX. 1911 w Berlinie zmarła 21. V. 1959 r.
nieleczalna choroba rak.
3. ojciec Stanisław matka Weronika z Krzyszaków.
4. rzemieślnicy
5. Nauczycielka z prawdziwego zdarzenia. Pogodna
pełna żapań i energii. Harcerka wierna ideologii
wychowawczej przekazywała młodzieży to co w życiu
jest pięknem - prawdą i dobrem.
6. Elżbieta Szuca, Gdynia
tel. 218474 (najbliższa koleżanka)

Okres międzywojenny do 1. IX. 1939

1. W roku 1923 Stanisław i Weronika Roteckcy wraz
z dziećmi powrócili do Polski i osiedlili się
w Koronowie pow. Bydgoszcz. Jadzia po ukończe-
niu szkoły wydziałowej uczęszczała do Semi-
narium Nauczycielskiego w Inowrocławiu.
W 1931 r. uzyskała dyplom nauczycielski.
Lanem otrzymała etat nauczycielki przeżywała
ciężkie lata bezrobocia. Była wspaniałą orga-
nizatorką. Dużą atrakcją były obozy harcerskie.
Szczególny nastrój posiadały ogniska wieczorne
przy których dyrygowała chórem. Ważną rolę
patriotyczną odegrał obóz we wsi polskiej
położonej nad granicą niemiecką w lipcu
1938 r.

2. W sierpniu 1938 i 1939 wyjechała została przez Wydział Zagraniczny Głównej Kwatery Harcererek w Warszawie do Francji dla prowadzenia pracy oświatowo-harcerskiej wśród Polonii Zagranicznej.

III. Okres okupacji do maja 1945

1. Wybuch wojny zastał Jadzię we Francji. Stamtąd drogą okrężną przez: Włochy, Jugosławię i Rumunię wróciła w listopadzie 1939 do Gdyni. Znajęc dobrze język niemiecki utrzymała się przez kilka miesięcy jako nauczycielka. Gdy nastąpiło zwalnianie Polaków jej także wymówiono pracę. Zaczęła pracować w obozie jenieckim (angielskim) w Reddowie jako sista biurowa aż do chwili aresztowania.

W latach 1940 do 1942 pracowała w konspiracji na terenie Gdyni. Miała także kontakty z "Andrzejem" (Józef Olszewski). Aresztowana przez Gestapo 19. X. 1942 r. Do obozu Stutthof przybyła 3. XII. 1942. Przebywała aż do ewakuacji obozu 25. I. 1945.

Dnia 10 marca 1945 przyszło oswobodzenie. Jadzia natychmiast zabrała się do organizowania pomocy potrzebującym. - IV Okres powojenny

1. 12 kwietnia 1945 nie bacząc na wstle sily zabrała
2. się do pracy w swoim zawodzie. - Wyszła zamąż 3. VI. 45 za Mirosława Szwarczyka, Zmarła osierociła 4 dzieci.

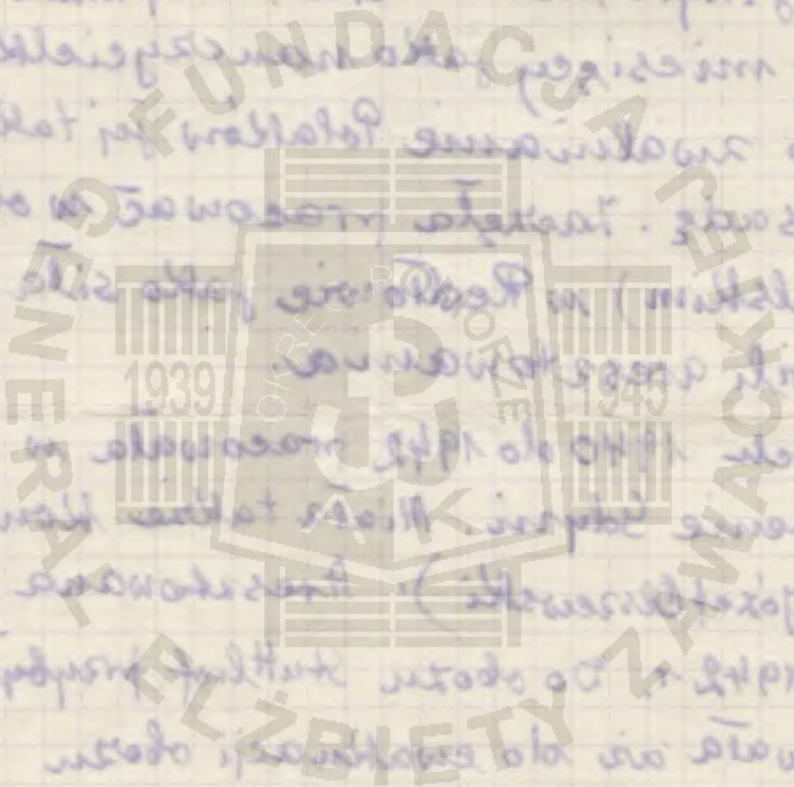
W dzień jej imienin harcerki przychodzą z kwiatami i przy grobie śpiewają jej ulubione piosenki.

Relację dostarczyła:
Elżbieta Szuca, Gdynia

tel. 218474

marzec 1977.

napisała
Elżbieta Szuca

[Faint, mostly illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

4

Sprawozdanie z życia religijnego w Stutthofie
najbardziej pożywcze w roku 1958 przez Józefa Potockiego - Sacerza
o. Elżbieta Marcinkowskiego - Sacerza.

Przyjeżdżaliśmy 3. grudnia 1942 r. do obozu w Stutthofie. Wyczerpani nas
do t. w. "Poliseihäftlinge". Było nas razem 29, wzięliśmy sobie bliźnie,
Innowaliśmy jedną rodzinę a jej jedyną potrzebą wspólna modlitwa,
gorąca, pełna ufności i wiary. Pamiętamy do tej pory te słowa "Ojciec
nasz" (Zoi Xopec) i wzniesioną koronkę do Matki Boskiej "Niewiastycznej"
Pomocy (Helmi Chozanowskiej) i "O Maria wspomóż nas."

4. XII. 1942. 'Smierć' s.p. Józefa Pawłowskiego (zmarł 3/XII.42)

Bolesnie odczuwaliśmy 'smierć' s.p. J. P. lecz był strasny Kościół
słowami Koronki (Helmi) i pieśnią "Pij ten Kielich z Boszej Woli".

✓ Sielna i miła postać Hanki P. była dla nas bliźniacą - dawała
przychodzić jak gorące światło życia.

8. XII. 1942. 'Święto Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej' -

Odmawiamy codziennie alit poświęcenia. Wzruszającym i
innymi pieśniami do M. B. modlimy się do Świętej Marii.
Zdawała nam Kościół, mogliśmy jednak przetrwać w każdej niedzieli
ofiary Mszy św. Teksty porządkowych modlitw i wrażeń i śpiewane
przez Hankę i Hankę i pieśń przy tym śpiewane, dały nam przetrwać
istotnej bezkarności Ofiary. Solowy śpiew Kemi, "Pan Jezus już
się zbliża" potrzebował przetrwania.

W każdy pierwszy piątek miesiąca odmawialiśmy Litanię do Najśw.
Serca Jezusowego, alit poświęcenia się Najśw. Sercu Jezusa.

W miesiącach Marii - w maju i październiku - odmawiano w całej
Izbie przy nieustannej modlitwie "Litanię Secretancką" i śpiewano pieśń
"Bogostan Matko naszej biednej" i "Póć Trójcy Obrony". Ave Maria
śpiewała solo Wiesia Kupis. "Do Ciebie głos wnosimy Matko "Boga"
śpiewała Basia. Ogranna iśka zalegała wtedy iśbę i wróciła się, że Karol

rozmodłone serce spiewa razem (marce blokowa).

22/23 XII 1942. Pierwsze 2 paczki znowiciowe z Gdyni.

Falowane ot roszty obosm nie miałyśmy okazji zdobyć choinki. Z zebranych gaterek, które nam przyniosła blokowa, zrobiliśmy maleńką choinkę, symbol gwiazdowego drzewa. Stał z sera to jedoba choinkowa. Świątkową nieporadankę dla nas były porządki w mniotnikach dany na kole wigilijnym. Przemie kolegi sworakby matryj rodzinnego wieczoru wigilijnego - choć z dala od rodziny.

31 XII 1942. Sylwester.

Rachmichem samienia i modlitwą niezłotyśmy Hali zamknęłyśmy bilans 1942 roku.

6. I. 1943. Święto Trzech Króli.

Marce zycie rodzinne rozbije się z chwilą porządkiem nas do różnych zajęć: Flick kamera, pralnia, kartoflarnia, ale wspaniałych tych zajęciach pracy wprowadziliśmy nasze modlitwy oraz pieśni.

Wiosna 1943. Przerzucano nas z drby nr. 1 do drby nr. 3. - prowadzimy nasze zwycraje i modlitwy. Modlitwa i pieśni wieczorne stają się coraz mocniejsze, potężniejsze i przesuwają do sąsiednich drb i wstają w obrze kobiecym jmi codziennie rozbrzmiewają przy pracy i wieczorem pieśni religijne i nasze ludowe pieśni.

Wielkanoc 1943 r. Blokowa zgodziła się na zorganizowanie uroczystego nabożeństwa wielkanocnego. W nabożeństwie uczestniczyły siostry i siostry innych izb. Dla niektórych osób, jmi długo przebywających w obrze (od 1 do 3 lat) było to wielkie przeswycie religijne (np. blokowa). Tekst modlitw i uzasadnych odmawiała Olga Redan.

Na czasie rozrywki po południu złożyły się wesole rymy Walusi Felbnerowskiej i różne dary zajęcia wielkanocnego.

14 i 15 sierpnia 1943. Buzia nawiązała kontakt z księżmi literackimi. Litwini (Ehrenhäftlinge) mając większą swobodę na terenie obrze i swobodę kontaktu ze światem zewnętrznym, kontynuują w tajemniczej wrytlich praktyki religijne aż do odprawiania Mszy św.

14. VII. 1943. W przerwie obiadowej o niemowionej godzinie Księżki ukiełit nam absolucji. Buzia, wracając z pracy w "Kontolau" przyniosła w serwetce na pierści Hostie św. w liczbie 30. Sprawa była między parazima, by wtajemniczyć większą ilość osób, bo zdrata tej tajemnicy przewyżdały za sobą przytę Kon

rekwenje. Pierwsza Komunia obczona odbyła się w "Strohstrube".
 Ołtarzyk zrobiony był z kartoników, nakryty serwetkami, ozdobiony
 kwiatami i świeciami. Tam w równych godzinach przez apelam Kierdy
 w obocie był już ruch, niepostawienie, grupkami od 1-3 osób, udawaliśmy
 się do Izby, by w głębszym skupieniu przysłuchać liczą Pańskie. W czasie
 Komunikowania dochodził głos ~~odmawianych~~ odmawianych albow ~~niekt-~~
 czynnych (Ela Marcinowska - Świeca).

Ladunki 1943. Po roku esami w obocie Strohstrube śmierć przeszedła
 szeregi "Polizeihäftlinge". Zarękała się liczba ofiar. Pamięci ich poświę-
 ciła Halka Stulecka żalobny wieczór "Apel poległych". Książko się to w późniejszym
 wieczornym w izbie nr. 7 (dokładnie nas przenieśli Karole, gdzie było młodo i zimno a
 woda lała się na głowę). Przy nichym odgłosie werbla padły narodziła żużliwych
 i bliskich osób, co zginęli dla świętej sprawy.

Przebieżenie 1943. Bardzo wczesny przyjęliśmy do serc naszych młoczysty Komu-
 niz br. Aleksander iżdzia Kłoda - hitem, stojący za ogrodzeniem niemieckiego lagru. W
 Krotkiej przerwie obiadowej, spacerując po lagrze dwójkami, trójkami, wyatrzone
 w modlego się spowiednika odzwyczajony nasz gwiazdkowy spowiec. Tym razem
 utajemniczonych było 45 osób. Ołtarzyk przygotowyliśmy w umiarkowanej przez nas
 izbie nr. 7 (przenieśli nas spowiatem do izby nr. 7). Kapuch gęstszy jęły,
 jarzące się maleńkie świeczki, białe serwetki, wieczorny mrok, głębia piątej, ciemnej
 izby straszą naszą prawdziwą świętą pańską w której przyjmowaliśmy, przez
 Kolędy Komunię br. - Emilone Borkim Pocharman, mogliśmy całą naszą spiewać
 naszą Kolędy przy świecach i chminie w izbie nr. 3, gdzie śmiewaliśmy już na
 stole. Już wartyim wyrazem w święta odzwyczajony nasz br., przepłatając
 Kolętami, spiewanymi wspólnie i solowo. Z Kolędy odzwiewano solo: "Szy śliczna
 Panna Syna Kłópsata" i góralską Kolędy "Oj maluski, maluski (Janula Potucha).
 Nie zabrakło szopki w której "wanoł rzeszę Jezus maty i błogostawit lagier
 cały". Oprócz naszej szopki w izbie nr. 3, była druga szopka w izbie nr. 5,
 zrobiona przez Janke Paradowską-Keller. Tam też rozwijano się życie religij-
 ne podobne do naszego. Świąteczną niespodzianką było zaproszenie nas na

akademii utworzonej przez niemiecki lasier. Chociaż była to twórczość
niemieckiego „Tannenbaum”, to jednak melodia naszej Kolędy „Święta
Jermuła” silnie przebiła poprzez świątki i słowa niemieckich pieśni.
Komenda lasu z okazji świąt dodatkowo wydała porcję ryżu i kasza
i porcję chleba „aby nie było głodnych w czasie świąt!”

Faktem jest, że to następne Komunie św. były we Wielkauce 1944 - liczba
przybywających była znacznie większa - około 50 osób. W parali Karla Rogozińska i
Bania Mielok organizują na swojej grupie Komunie św. -

Przez pewien okres praktykowała się wyżej przyjmowana Komunia św. w pierwszym dziesiątku
miesiąca. Przybyłkiem Fankim w Kłuzu przybywającym do Komunii św. była „Strohstube”,
niegdyś pełna i dostępna w Kardejskiej parze, gdyż Kłuz był w naszym posiadaniu. Liczba
przybywających była niewielka - około 20 osób. -

W roku 1944 liczba przybywających ze strony stała się coraz większa. Proporcjonalnie intensywnie
pracowały Kamatonia. Wzięte egzekucje - śmierć byłkowalnego, masowe transporty śmierci
zbrodni, pierwsze większe grupy Polaków przewożone do komory gazowej, kasilna
nieczerli mężczyzn przed straceniem - pogoni psów za nimi, transporty do innych la-
gów jak: Oświęcim, Stutthof, Mauthausen - to wszystko co zabijało nasze nadzieje
na powrót do domu.

W starzej głębszej depresji była Komunia św. tym jednakże, co nasilała ducha
i krewił naszą wola. Tym bliżej zamierzaliśmy się po toż mac i silę ukrytą
w Najświętszym Sakramencie. Stąd w Kardejskiej parze świąta jak: Wielkie Świąta,
15 Sierpnia, Wszystkich Świętych i Świątki 1944 były okazjami do Komunikowania.
W Komunii św. brały udział więźniarki izb nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6 w liczbie około
50-60 osób. W tym czasie Lilka Banasiakowa tworzy swoje piękne „Litania
Fakierunkowa” i inne utwory. -

Manifestacje narodowe i religijne były przepiękna sprzeczka w 1944 r. Ministerium
wykonano figuły wszystkich grup regionalnych Polski i para stutthofiarów
w parafach, walczyły się w świątki. W tym pochodzie do Boskiej Świątki podjęła
ty nasza serca, spragnione wolności i ciepła rodzinnego. Opłatek 10 pomy -

Toty nam robimy, a my świdliłyśmy się dalej z najbliższymi w obozie Kobierzyn i w obozie megalim. W noc wigilijną świdliłyśmy duchowo w odprawianej w obozie megalim pastere. W pierwsze święto Bożego Narodzenia zebrane przez siostry, świdliłyśmy się w modlitwach odczytanej Mszy św. i śpiewanych kolędach. Nasza siostra powędrowała do innych izb, gdzie również zbierano się na odczytywanie święconego nabożeństwa. W izbie nr. 6 była również siostra, przedstawiająca inny obraz. Tam w izbie klękały figuinki w postaciach stulthofskich, symbolizujące naszą myśl i nadzieję. O zmroku wokół dużej oświetlonej choinki lagrowej i jakiegoś radością i wesoło zatańczyły parę wizerunków naszego Krakowiaka, mazura, kujawiaka, wyróżniając ogólny zachwyt oraz podziw. Odczyty nasze nadzieje. Nasze życie wkraczało do lagru, jakiejś więcej swobody, widać bardziej pobłażliwa.

Zdawaliśmy sobie sprawę, że wolność jest już bliska. Nasunęły się pytania: jak stać wyjdziemy? jaka będzie droga do domu?

Łagrowa likwidacja lagru przez styczeń 1945 r. przygotowanie nas na nowe, ciężkie dni - kwietnia 25. stycznia 1945 r.

staliśmy do apelu w „pełnym rytmie” tj. w postaciach, drewniakach, z kromką chleba i z piekuch „Bogaradzica Dziewica” trysnęłyśmy w drogę, w tej pięknej kryształowej drodze, o głodzie i chłobie, gdzie istotną rzeczą było zagadnienie - prostotą czy podług - zdawaliśmy się na Wólę Bożę. Wstała nasza recepta ber przerwy słowa modlitwy błagalnej o siłę i wytrwanie dla nas a wieczny odpoczynek dla tych, co w drodze padli.

Przypomnienie zgodnic wpr. relacji stworzonej przez Jędrę Potocką-Szerwintową i Edelebię Marcjanową-Sięg

Jofia Kopic

6. wizerunka nr. P-17444 KZ Stulthof

Sopot w listopadzie 1992.

Jadwiga Lewonukowa z domu Rotecka

urodzona się 5.09.1911r w Berlinie, zmarła 21.05.1959 w Gdyni.
Ojciec Stanisław Rotecki był stolarem, matka Weronika z Dnyssaków.

W 1923r rodzina Roteckich wróciła do Polski: zamieszkała w Koniowcu pow. bydgoski, a od 1930r. w Gdyni.
Córka Jadwiga ukończyła szkołę powszechną, szkołę wydziałową, a następnie Seminarium Nauczycielskie w Inowrocławiu, gdzie w 1931r otrzymała dyplom nauczyciela szkoły powszechnej. Zaczęła pracę zawodową w szkolnictwie. Najpierw była to bezpłatna praktyka, praca na kontraktach i wreszcie w r. 1934 stała się w Gdyni w szkole Powszechnej nr 2, F. do wybuchu wojny.

Od wczesnych lat związała się z harcerstwem. Kolejno zdobywała stopnie harcerskie i instruktorskie, aż do stopnia harcmistrzyni. W 1936r została mianowana Komendantką Szkoła Tuchów. Posiadała przygotowanie do Obrony Kraju, w sferach: gospodarczej, sanitarnej, łączności, opieki nad dzieckiem, znajomości i umiętności strzelania zdobywane na kursach Legjonów Harcerskich.

W sierpniu 1938 i 1939r prowadziła oboz harcerski dla dzieci robotników polskich we Francji i tam zastał ją wybuch wojny. Przeszła Włochy i Jugosławie w listopadzie 1939r. wróciła do Gdyni. Dzięki dobrej znajomości jęz. niemieckiego przez kilka miesięcy w 1940r pracowała jako nauczycielka, a gdy ją zwolniono pracowała jako siła biurowa w biurze jemieckim dla Anglików w Gdyni, aż do chwili aresztowania tj. do dn. 19-10.1942r.

Laras po powrocie do Gdyni wstąpiła się do pracy kaspiracyjnej
Szare Szeregi; wciągnięta przez hm. dha Lucjana Cytkowskiego dla
kontaktów z ZWZ-AK z dawałca „pudrojem”.

Aresztowana przez Gestapo osadzona została jako więzień polityczny
w Gdyni, a następnie 3.12.1942 wywieziona ją do K.L. Stutthof
gdzie otrzymała nr 17633. Żył w więzieniu; klórenu twary były
kolesne rary, sytkany, obelgi; zrosita miednie by nie obawyc
nikogo ze współtowarzysz pracy kaspiracyjnej.

W ciężkiej rzeczywistości obozowej jej talent organizacyjny,
skłachetność, zycelność zjednały jej sympatie współwięźniarek.
Dobra znajomość języka niemieckiego ułatwiały kontakty z wła-
dząni obozowymi. W obozie wraz z innymi koleżankami
organizowała tajne nauwanie „imprezy” jak: wieczory poetyckie
aple poległych i śpalkę na Proce Kłodzkiej. Funkcję „stulowej”
wypełniała godnie i wzorowo. Czuwała i pilnowała by porządek
i rary rozdruławo sprawiedliwie.

Do 25.01.1945 rozpoczęła się ewakuacja obozu Stutthof
W „maszynie śmierci” jej grupa dostała do Gdynia (pow.
Lębork) i 10.03.1945 wyswobodzona została przez armię radziecką.
Na skutek kwarentanny tyfusowej władze Nijherowa nie udziela-
ły przepustek i dopiero 12.04.45 dotarła do rodziny do Gdyni i następ-
nego dnia zgłosiła się w Inspektoracie do pracy.

W sierpniu 1945 wyszła za mąż za Mirosława Keworuka
Pracowała w gdyniśkich szkołach, ciesząc się opinią dobrego pe-
dagoga; przyjaciel dzieci i młodzieży. Nadal zajmowała się
harcerstwem.

Zmarła 21.05.1959. osierociła 4 dzieci. Pochowana w kwatere
zasturanych na cmentarzu Witomińskim w Gdyni.

Gdynia 31.03.1995r

Elżbieta Luca

†† Jadwiga Kotecka - Szewczukowa

Urodziła się 5.09.1911 r. w Berlinie - zmarła 21.05.1959 r. w szpitalu w Gdyni, pochowana na cmentarzu na Witominie w kwaterze dla zasłużonych.

Ojciec - Stanisław Kotecki, stolarz z zawodu, matka - Weronika z Krzyszaków, prowadziła dom.

W 1923 r. rodzice wrócili do Polski i zamieszkali w Koronowie pow. bydgoskie. Tam córka ich Jadwiga ukończyła szkołę powszechną, szkołę wydziałową i następnie Seminarium Nauczycielskie w Inowrocławiu. 1931 r. otrzymała dyplom na nauczycielkę szkoły powszechnej. Zaczęła pracę zawodową w szkolnictwie. Urodzona organizatorka, o zdolnościach wodzowskich, była równocześnie łatwa we współżyciu i koleżeńska. Pełna radości życia i pogody, lubiła śpiew /miała piękny, wnikający do serca głos/ i umiała rozśpiewać całe swoje otoczenie. Pełna fantazji i pomysłów, umiała je zrealizować. Umierając osierociła oswoje dzieci i męża. Mąż Jej Mirosław Szewczuk mieszka w Gdyni na Witominie ul. Długa 16.

Zanim otrzymała etat nauczycielki przeżywała ciężkie lata bezrobocia. Po maturze do 1938 r. pracowała w Dobrym k. Wieszawy jako nauczycielka domowa, a następnie już w Gdyni na bezpłatnej praktyce, na kontrakcie i wreszcie na etacie w Gdyńskich szkołach powszechnych, ostatecznie w szkole Nr 2 w Gdyni ul. Leśna, cieszy się wszędzie opinią dobrego pedagoga. W Seminarium Nauczycielskim w Inowrocławiu wstąpiła do Związku Harcerstwa Polskiego w 1928 r. by pracować tam z całym oddaniem i zapałem do końca życia. Ideologia i metoda harcerska pociągały ją i dawały jej możliwość wyżycia się, rozwinięcia własnej pomysłowości i fantazji. Przyłgnęła do harcerstwa całym sercem i na całe życie.

Kolejno zdobywała stopnie młodzieżowe i instruktorskie aż do stopnia harcmistrzyni włącznie. Zaczynała od szeregowej, potem zastępowej, wreszcie drużynowej w Seminarium Nauczycielskim w Inowrocławiu

wiu, gdzie równocześnie prowadziła gromadę zuchową w szkole Ćwiczeń. W tym czasie dojeżdżała do Gdyni dokąd przeniosła się jej rodzina i pomagała w pracy drużynie poza szkolną do 1931 r.

W 1933 r. stanęła do pracy harcerskiej na terenie Gdyni, by prowadzić ją bez przerwy do dnia swojej śmierci. W tej szkole, w której pracowała i drużynę harcerską i gromadę zuchową ale zuchy ukochała ponad wszystko. To też gdy w r. 1936 Komenda Pomorskiej Chorągwi Harcerek podzieliła drużyny gdyńskie na trzy hufce: hufiec starszych dziewcząt, hufiec po urokiem rzewnego i radosnego śpiewu, Jadzi Jadzi co zwykle małe miejsce przed ciszą nocną z okazji jakiegoś święta. Nie zabrakło jej inicjatywy ani współudziału przy organizowaniu różnych potajemnych uroczystości np. zorganizowanie "Apelu poległych", Szopki na Boże Narodzenie czy wieczoru poświęconego naszym czołowym postom. Na ostatnią gwiazdkę obozową w 1944 r. przy oświetlonej choince na obozie kobiecym zebrały się tłumnie więźniarki by wspólnie zaśpiewać kolędy. Wielkim urozmaiczeniem były tańce: krakowiak, kujawiak w strojach narodowych, tańce których nauczyła Jadzia. Ile wywołało to pociechy wewnętrznej i radości wśród widzów i nadziei na rychły koniec wojny i niewoli. Wachmanka pełną dyżur w tym dniu, stojąc na uboczu nie wypowiedziała jednego słowa oburzenia, również raportführer Chemnitz w milczeniu wycofał się z terenu kobiecego obozu. W czasie pracy gdy groziło niebezpieczeństwo ze strony władz obozowych zaczynała śpiewać ulubione piosenki harcerskie, zachęcając i wciągając inne do śpiewania. Nazywały się słowikiem stutthofskim - bo w jej srebrzystym głosie było tyle serca, radości życia i pogody, że to pomagało innym żyć i przetrwać nieraz bardzo ciężkie chwile.

Funkcję sztabowej na izbie Nr 3 jaka została jej przydzielona przez blokową - wypełniała godnie i wzorowo. Czuwała i pilnowała, żeby porcje chleba i zupy rozdzielano sprawiedliwie, aby nie było zadrążeń między współwięźniarkami - a jeżeli konflikt zaistniał to sta-

rała się go godnie łagodzić. Jako kape w pracowaniu butów słowia-
nych /tzw. Strhschuhstuble/ interweniowała u Wachmanki, której
wymagania przekraczały nieraz możliwości więźniarek z dobrym skut-
kiem. Jej słowa miały jakąś siłę przekonywania, która wypływała
z wielkości jej serca i ducha. Szczególnie chorych, zatumanych psy-
chicznie i tych co traciły nadzieję podtrzymywała na duchu, doda-
jąc otuchy i wiary w przetrwanie. Każda radość, którą sama prze-
żywała po otrzymaniu listu od swojej rodziny, udzielała się całej
grupie - której była duchowym przywódcą. Dzielila się zawartością
każdej paczki, mimo że ze względu na przepisy obozowe nie były
one wielkie /dozwolona waga 2 kg/ jak również na skromne możliwo-
ści rodziny, która jako obywatele polscy otrzymywała minimalne
przydziały na karty żywnościowe. Jadzia prowadziła chór pieśni
harcerskiej, religijnych i patriotycznych i wraz z Elą Marcinkow-
ską ówoczyły ludowe i narodowe. Kilka razy urządziły harcerskie
ognisko harcerki w Strschuhstuble. Zorganizowały je Jadzia i Ela
Marcinkowska. Zaproszone na nie młodociane więźniarki. Na jednym
z ognisk gawędę prowadziła Hanka Paszkowska, na innym Stefa Osso-
wska. Ognisko paliło się w piecu, harcerskie pieśni płynęły, oma-
wiano prawo harcerskie i jego aktualności w obozie. Warty czuwały
nad bezpieczeństwem.

Imprezy religijne organizowały Ela Marcinkowska i Jadzia młodszych
dziewcząt i hufiec zuchowy, Jadwiga Rotecka objęła hufiec zuchowy,
ten najtrudniejszy i najradośniejszy odłam harcerstwa.

W pracy tej wykazała tyle inicjatywy, pomysłowości, hartu i woli,
że jej powierzano najtrudniejsze zadania. Prowadzi szereg kursów
i obozów - ostatni obóz służył w Dziemianach k. Kościerzyny, w
lipcu 1939 r. W sierpniu tegoż roku prowadzi obóz harcerski dla
dzieci robotników polskich we Francji, skąd przez Włochy, Jugosła-
wię przedziera się do Polski, by w listopadzie 1939 r. znaleźć się
w Gdyni. Posiadała przygotowanie osobiste do obrony kraju w służ-

bach gospodarnej, sanitarnej, łączności, opieki nad dzieckiem o.p.l i o.p.g, znajomość i umiejętność strzelania zdobywane w drużynie harcerskiej a pogłębione na kursach specjalistycznych Pogotowia Harcerek.

Dzięki dobrej znajomości języka niemieckiego przez kilka miesięcy w 1940 r. pracowała jako nauczycielka, lecz gdy Niemcy zwalniali Polaków z tych funkcji, zwolnili i ją również. Zaczęła pracować w obozie jenieckim /angielskim/ w Redłowie jako siła biurowa aż do chwili aresztowania tj. do dnia 19.10.1942 r. Zaraz bowiem po powrocie do Gdyni włączyła się do pracy konspiracyjnej Szarych Szeregów wciągnięta przez dh-a Lucjana Cykowskiego i dh-a Benedykta Porożyńskiego i żwż - AK przez dowódcę Jej Józefa Olszewskiego pseud. "Andrzej". Ona to wciągnęła dh-nę Elę Marcinkowską /zapoznając z "Andrzejem" i "Witem"/ która była łączniczką "Andrzeja" i Jadzi.

Aresztowana przez Gestapo osadzona została jako więzień polityczny w Gdańsku, gdzie przebywała do 3.12.1942 r. Pobyt był w więzieniu w Gdańsku i towarzyszące mu bolesne razy i tortury znosiła twardo i mężnie aby nie obciążać nikogo ze współtowarzyszy pracy konspiracyjnej. Pogodą ducha i harcerską postawą podtrzymywała współwięźniarki dodając otuch i wiary w przetrwanie.

Następnie została wywieziona do obozu koncentracyjnego w Stutthofie w którym przebywała do końca tj. do dnia 25.01.1945 r. - do dnia ewakuacji obozu. W Stutthofie znalazły się 24 harcerki pomorskie - z tych 12 na jednej 40 osobowej sztubie /izbie/. Podjęły razem wielką grę o życie ludzkie i godność człowieka, walkę o podtrzymanie woli i nadziei na przetrwanie. Znały się wszystkie dobrze i wiedziały że mogą sobie wzajemnie ufać i na siebie wzajemnie polegać. Wśród tych 12-stu na sztubie Nr 3 była Jadzia Rotecka. W obozie znalazł zastosowanie jej wyrobiony i rozwinięty w harcerstwie smysł organizacyjny. Zawsze pogodna i życzliwa drugim,

szybko zjednała sobie sympatię i autorytet wśród więźniarek. Dzięki dobrej znajomości języka niemieckiego i zdecydowanej postawie potrafiła nie raz przekonać nieugiętą wachmankę i złośliwą blokową o słuszności sprawy. Niezyczliwa i nachmurzona blokowa miękła często. Rotecka i Aga Reolaw organizowały absolutorium. Kapłan Litwin na umówiony znak z za drutów z obozu męskiego udzielał absolutorium wtajemniczonym. Pierwszą komunię św. zorganizowano w dniu 15 sierpnia 1943 r. Następnie w siedem pierwszych piątków miesiąca /ósmym o włos nie nastąpiła wspania i trzeba było zrezygnować z dalszych piątków/. Było tych komunii jeszcze kilka w różne święta, ostatnia na Boże Narodzenie 1944 r. Hostie przносиła Zosia B. Pracowała w Neuban /budynek dla SS-oficerów/ gdzie również pracował ksiądz, który dostarczał komunii. Ela Marcinkowska sporządziła ozdobną szkatułkę /ze słomy/ gdzie komunie spoczywały do spożycia. Komunie rozdzielano w Strohschuhstube. Tam też urządzone ołtarz, ozdobiony kwiatami /zorganizowanymi z ogrodnictwa/ i adorowano hostię. Wszystko to odbywało się wczesnym rankiem przed apelen. Więźniarki przekradały się pojedynczo pod ścianami. Straż jak zwykle czuwała. W Strohschuhstube nabożeństwo niedzielne prowadziła Jadzia Rotecka, Ela Marcinkowska i Hela Chrzanowska. /Hela Chrzanowska ze względu na swój melodyjny i kojący nerwy głos bardzo często odmawiała modlitwy.

Najwięcej poświęcenia, serca, wartości, wyrobienia harcerskiego wykazała Jadzia w czasie ostatniego etapu jakim była ewakuacja obozu stutthofskiego w dniach 25.01.1945 do 10.03.1945 r. do chwili oswobodzenia przez Armię Radziecką w okolicach Lęborka. Nadszedł styczeń 1945 r. W Stutthofie gruchnęła wieść o ewakuacji obozu. Ludziły się nadzieją, że ewakuacja okaże się spóźniona i niemożliwa. Z pobliskiego Elbląga dochodziły odgłosy działań, - To Armia Radziecka zdobywała Elbląg - Wolność była tuż. Wczesnym rankiem w mroźny dzień 25.01.1945 r. wymaszerowała pierwsza grupa kobiet

w liczbie 700, wśród których była Jadzia Rotecka. Ekwipunek był skąpy, pół chleba, trochę margaryny i topionego sera, drewniaki na nogach /niektórym udawało się zdobyć ciężkie męskie buty/ i jakiś płaszcz. Na plecach plecak z resztą żywności jaką niektórzy posiadali z otrzymanych z domu paczek. W śniegu i mrozie porychane i bite przez wachmanów, posuwały się kolumny robiąc każdego dnia 15 - - 30 km dziennie w nieznanym kierunku. Z głodu i wyczerpania z mrozu i śniegu padali mężczyźni i kobiety - dobijani przez wachmanów. Oprócz ochoty przetrwania i siły woli trzeba było mieć jeszcze zapas sił fizycznych. I tutaj Jadzia okazała się niezastąpionym towarzyszem i druchem. Własnym ramieniem podtrzymywała ślaniające się na nogach i opadające z sił towarzyski niedoli pocieszając ciepłymi słowami "to już niedaleko, wytrzymasz, dasz radę". I rzeczywiście do najbliższego przystanku noclegowego było czasami kilkaset metrów - - ciepła obora lub zasypana śniegiem stodoła. Po 11 dniach morderczego marszu ulokowano je w byłym obozie dla młodzieży hitlerowskiej w Gniewinie pow. Lębork. Szosupie pomieszczenie dla 50 osób musiało pomieścić grupę 600 osób. Warunki były bardzo ciężkie z powodu głodu, ciasnoty i chorób. Niektórą funkcję miała Jadzia jako blokowa - aby wśród wyczerpanych fizycznie i nerwowo utrzymać ład i znośną atmosferę. Walka z głodem przybierała nieraz ostre formy lecz Jadzia dzięki umiejętności przekonywania i sekwencji potrafiła u wachmanki wyprosić możliwość kontaktowania się z przyjeżdżającymi z paczkami rodzinami z Wejherowa. Ratowała ich od głodu, zorganizowana pomoc Kaszubów z Wejherowa którzy przywozili ziemniaki i chleb dla więźniarek. Dnia 10.03.1945 r. wojska Armii Radzieckiej oswobodziły je z rąk oprawców hitlerowskich. Było to w Zamostnym niedaleko Wejherowa - dokąd hitlerowcy zdążyli je ponownie ewakuować aby załadować w Pucku na barki i wysłać na morze. Ciesząc się własną wolnością pomyślała zaraz o innych. Dnia 12.03.1945 r. wraz z grupą najbliższych sobie harcerek odszukała w pobliskim obozie mę-

kim w Rybnie d-cha Benedykta Porożyńskiego harem. Komendanta Morskiego Rejonu Harcerzy. Wolność zastała go na barłogu, był u kresu sił, wyczerpany trwającą go chorobą duru plamistego. Nie bacząc na niebezpieczeństwo zarażenia się zabrała go oraz paru innych ciężko chorych towarzyszy do wsi Zamostne i u gospodarza zainprowizowały szpitalik opiekując się nimi. Mimo troskliwej opieki, z braku odpowiednich lekarstw dnia 18.03.1945 r. zmarł śp. B. Porożyński nie doczekawszy powrotu do Gdyni. Oddając ostatnią przysługę zmarłemu wspólnie z towarzyszami zbiły z desek trumnę, przewiozły zwłoki na cmentarz w Górze wykopawszy grób pochowały druha przyjaciela.

Gdynia była eswobodzona 30.03.1945 r. lecz z Wejherowa i okolicy nie wydawano przepustek ze względu na kwarantannę zarządzoną z powodu epidemii tyfusu. Dopiero dnia 12.04.1945 r. wracała Jadzia do Gdyni a już następnego dnia tj. 13.04.1945 r. zgłosiła się w Inspektoracie Oświaty do pracy. Stała też od razu do pracy harcerskiej. W czerwcu 1945 r. wyszła za mąż za Mirosława Szewczuka. Po zorganizowaniu w r. 1945 Komendy Morskiej Chorągwi Harcerki w Gdyni objęła stanowisko kierowniczki wydziału suchów nie srywając nadal związku z drużynami szkół podstawowych. Organizowała i prowadziła kolonie suchowe i obozy harcerskie, kursy zastępowych i drużynowych suchów. Kierowała Domem Harcerki w Gdyni, który zorganizowała.

Pracowała w gdyńskich szkołach podstawowych Nr 10,2,1 i 12 ciesząc się wszędzie opinią dobrego pedagoga, niezmordowanego pracownika, wartościowego człowieka, przyjaciela dzieci i młodzieży.

Pod koniec życia mieszkając na Wiłominie uczyła w tamtejszej szkole Nr 12 i tam prowadziła drużynę harcerską. Ciężka i śmiertelna choroba nie wyłączyła jej z nurtu ruchliwego i pracowitego życia. Gdy w szpitalu mia odwiedzały ją harcerki zdając raport z pracy w drużynie, przyjmowała te wizyty z serdecznym uśmiechem i bliskim

radości w oczach i układała plany dalszej pracy w drużynie. Zmarła 21.05.1959 r. Osiereciła czworo dzieci. Pogrzeb jej był wielką manifestacją, wyrazem uznania i hołdu dla instruktorki harcerki, wychowawczyni i przyjaciela młodzieży. Szedł cały hufiec gdyński, delegacja Komendy Chorągwi Harcerstwa Gdańskiego, szły więźniarki Stutthofu, młodzież szkolna.

Została pochowana w kwaterze zasłużonych na cmentarzu w Witominie a żegnał ją jej proboszcz, przedstawiciele szkolnictwa, więźniarki Stutthofu, a w imieniu dawnych harcerek była Komendantka Pomorskiej Chorągwi Harcerek.

Dnia 5.05.1968 r. odbyła się uroczystość nadania Szezepowi harcerskiemu przy szkole Nr 2 w Gdyni imienia Jadwigi Szewozukowej.

Zebrała z relacji i wspomnień Jej towarzyszek
pracy i cierpień

Jadwiga Luśniak
Jadwiga Luśniak

zaw.

80-322 Gdańsk

II. Materiały uzupełniające relexję: Rotecka Jadwiga

1. art. S. Langowskiej, Chwila refleksji,
„Gazeta Gdańska” nr 41/1992, oryg. k. 1 s. 1
2. Elżbieta Marcinkowska-Sauca, biogram
Jadwigi Roteckiej - projekt do „Słownika
biograficznego konspiracji pomorskiej 1939-1945”,
mrys. (oryg.): k. 3 s. 2-4
3. H. Marcinkowska-Marijewska, E. Sauca; biogram
Roteckiej Jadwigi, [nr.] Słow. biograficzny
konspiracji pomorskiej 1939-1945, Wyd. FAZAK,
Toruń 1997, cz. 3, s. 148-149, kserokop. k. 1 s. 5
4. Biogram „Rotecka - Szwecja i
Jadwiga”, [nr.] Gościński Andrzej,
Szare Szeregi na Pomorzu..., Toruń
1998, s. 215, kserokop. k. 2 s. 67

Chwila refleksji

Zbliża się Dzień Nauczyciela. Chwila refleksji nad sensem pracy pedagoga. Zaduma nad trudem włożonym w uparte głowy kilku pokoleń uczniów. To także czas wspomnień. Czas przywołania z przeszłości galerii postaci wielkich, krzewiących idee prawdy, pracy, umiejętności odróżniania dobra od zła.

O zasługach człowieka zwykło się mówić po jego śmierci. O tym, jak wielki był jego wkład pracy, osobowości czy iskra talentu, słyszy się na akademiach zorganizowanych "ku czci". Trzeba dopiero tych spotkań, by zaistniały na ich tle cienie przeszłości, by, jak pisze w "Korzeniach" hm Piotr Cieślowski, "Starsi nie zapomnieli, a młodszy pamiętali"...

W tej intencji 15 października odbędzie się spotkanie poświęcone pamięci patronki Szczepu ZHP przy SP Nr 2 - Jadwigi Roteckiej-Szewczuk, najbardziej popularnej instruktorki wśród gdynskich harcerek.

Jak bogaty był jej życiorys świadczy artykuł biograficzny Marii Drzewuskiej zamieszczony na łamach "Pomorza". Świadczą dokumenty i opinie zebrane w monografii, piera hm. Piotra Cieślawskiego. Z jej kart schodzi postać nadzwyczajna, urodzona w Berlinie, stolarska córka, nauczyciel, przyjaciel dzieci.

Młodziutka absolwentka Seminarium Nauczycielskiego w Inowrocławiu, wytrawna skautka do Gdyni przyjechała w latach trzydziestych i do dnia swojej śmierci w tym mieście mieszkała, pracowała, ucząc kolejno w szkołach nr 1, 2, 10, 12. Oddaję swoje serce pracy instruktorskiej i wychowaniu młodzieży. Wybuch wojny zastał ją we Francji. Po powrocie

do Gdyni włączyła się w nurt pracy konspiracyjnej "Szarych Szeregów". Jednak nie na długo. Aresztowana przez Gestapo trafiła do obozu koncentracyjnego w Stutthofie. Mimo panującego "za drutami" terroru nie uległa zastraszeniu. Pocieszała towarzyszek niedoli, organizując wieczornice, pokazy taneczne, szopkę... Hart ducha zademonstrowała podczas ewakuacji obozu, w czasie marszu śmierci. Po wyzwoleniu druha Jadwiga odszukała w Rybnie druha B. Porożyńskiego - Komendanta Morskiego Rejonu Harcerzy. Schorowanego ołoczyła staranną opieką. Śmierć tym razem była szybsza... Po wojnie Jadwiga Rotecka dołączyła do działalności społecznej, organizując obozy harcerskie, kolonie. Stała na czele Domu Harcerek. Ci, z którymi pracowała, wspominają jej predyspozycje dydaktyczne, umiejętność oddziaływania pozytywnego nie tylko na młodzież, lecz również ludzi dojrzałych. We wspomnieniach jawi się sylwetka wielkiej patriotki i humanistki.

Wcześniej zgasła trawiona ciężką chorobą druha Jadwiga spoczywa w Alei Zasłużonych na Cmentarzu Witomińskim. 5 września skończyłaby 81 lat. Doświadczona pobytem w obozie śmierci nie doczekała ich. Dziś świadczą o niej wspomnienia...

Szlachetność połączona z mądrością to rzadki dar, promieniujący na wiele istnień. Jeśli ta siła pochodzi od nauczyciela, zaowocuje rzeszą mądrych wychowanków. Wykształconym społeczeństwem...

Sonia Langowska

6

Gazeta Gdyni nr 41 (100)
z 15-21 X 1992r.

Roteccy z numerem 2.

CS III 148

1092 2

Rotecka Jadwiga zam. Szewczukową ps. "Jadwiga" (1911-1959)
żołnierz Sz Sz i ZWZ-AK w Insp. Gdynia.

Vodkova

Urw 5.09.1911 r. w Berlinie; córka Stanisława, rzemieślnika i Weroniki z d. Krzyszak. W 1923 r. Roteccy wraz z dziećmi powrócili do kraju. Początkowo zamieszkali w Koronowie pow. Bydgoszcz, następnie w 1930 r. przenieśli się do Gdyni. Jadwiga Rotecka w 1931 r. ukończyła Seminarium Nauczycielskie w Inowrocławiu. Pracę zawodową rozpoczęła od bezpłatnej praktyki. Od 1934 r. do wybuchu wojny pracowała w szkole powszechnej w Gdyni. Z harcerstwem czynnie związana od 1928 r., w 1936 r. została mianowana kmdtką Hufca Zuchów. Odbiła przeszkolenie przygotowujące na wypadek wojny w zakresie służb: gospodarczej, sanitarnej, łączności, a także opl, opg oraz posługiwania się bronią. W sierpniu 1938 i 1939 r. prowadziła obóz harcerski dla dzieci polskich robotników we Francji (wysłana przez Wydz. Zagraniczny Kwatery Głównej w Warszawie) i tam zastał ją wybuch wojny.

W listopadzie 1939 r. przez Włochy i Jugosławię przedostała się do kraju. Dzięki znajomości języka niemieckiego do 1940 r. pracowała nadal jako nauczycielka, a po zwolnieniu, jako siła biurowa w obozie jenieckim w Redłowie, gdzie więzieni byli Anglicy. Prawdopodobnie zaraz po powrocie z Francji nawiązała kontakt z tajnym harcerstwem poprzez Lucjana Cyłkowskiego ps. "Lucek", organizującego na nowo pracę hufca gdyńskiego i starającego się skupić wokół siebie grono instruktorów i starszych harcerzy. Rotecka współpracowała z Benedyktem Porożyńskim ps. "Ben", organizatorem Pom. Chorągwi Sz Sz oraz Józefem Olszewskim ps. "Andrzej", kmdtem Podokręgu Północnego ZWZ-AK. Zorganizowała i kierowała grupą dziewcząt łączniczek. Do

służby konspiracyjnej wciągnęła m.in. Elżbietę Marcinkowską (obecnie zam. Szuca), która została łączniczką Olszewskiego do Roteckiej.

Aresztowana przez gestapo 19.10.1942 r. w związku z wcześniejszym aresztowaniem Olszewskiego (5.10.), więziona była do 3.12. tegoż roku w Gdańsku, a następnie wysłana do Stutthofu (nr 17633). W obozie spotkała koleżanki-konspiratorki, harcerki pomorskie m.in.: Helenę Chrzanowską, Helenę Jarocką, Elżbietę Marcinkowską, Stefanię Ossowską, Annę Paszkowską, Halinę Strzelecką. Wraz z nimi organizowała tam życie kulturalne (kominki harcerskie, tajne nauczanie, działalność wychowawczą), życie religijne, samopomoc. Szczególnie pozytywnie wyróżniła się pełniąc funkcję tzw. sztabowej.

M3 III I W dn. 25.10.1945 r. nastąpiła ewakuacja obozu i Rotecka wyruszyła w "marsz śmierci", który trwał dla niej do 10.03., kiedy to w Zamostnem k. Wejherowa więźniowie zostali uwolnieni przez AR. Dnia 12.03. W pobliskim obozie męskim w Rybnie odnalazła hm. Benedykta Porożyńskiego, ciężko chorego na dur plamisty, ^{klonęła z opiekarstwa} mimo opieki w zaimprovizowanym szpitaliku zorganizowanym przez ^{siebie} nią w Zamostnem, (Porożyński zmarł). Dnia ( )

H IV 12.10.1945 r. Rotecka powróciła do Gdyni i już następnego dnia zgłosiła się do pracy w Inspektoracie Oświaty. Wkrótce wznowiła również działalność harcerską jako kierowniczką wydziału suchów w Komendzie Chorągwi Harcerek w Gdyni. Zmarła 21.10.1959 r. ^{gdzie} ^o ^{gdzie} pochowana została na cmentarzu w Witominie.

H V dn. 5.05.1968 r. szczepowi harcerskiemu przy Szkole Podst. nr 2 w Gdyni nadano Jej imię.

APAK T.: Dąbrowska-Witosławska J; Koszałka-Liberacka M.;

Zob: "Słownik Biograficzny Konspiracji Pomorskiej 1939-1945"; pod red. A. Zakrzewskiej i E. Zawadzkiej, cz. 3 str. 148-149

Luśniak J.; Marcinkowska-Szuca E., Ossowska S.; Połom J.;
Rotecka J.; Rel. MSt. t. XXII, XXIII;

Harcerki 1939-1945... s.133; Komorowski, Leksykon...; Kozłowski
N., Nauczyciele polscy Pom. Nadw. w hitlerowski obozach
konc...., Wyd. Pom. PTTK w Gdańsku / Red. / Zeszyty Krajozn. z.
3, s.34-36 ; Stutthof ... s.131 ; Sympozjum ... s.110

Vb,
roku
1993r.

Elżbieta Szuca.

Hanna Marcinkowska

Rotecka Jadwiga zam. Szewczukowa, ps. „Jadwiga” (1911–1959), żołnierz Sz Sz i ZWZ–AK w Insp. Gdynia.

Urodzona 5 IX 1911 r. w Berlinie; córka Stanisława, rzemieślnika i Weroniki z d. Krzyszak. W 1923 r. Roteccy wraz z dziećmi powrócili do kraju. Początkowo zamieszkali w Koronowie, pow. Bydgoszcz, następnie w 1930 r. przenieśli się do Gdyni. Jadwiga Rotecka w 1931 r. ukończyła Seminarium Nauczycielskie w Inowrocławiu. Pracę zawodową rozpoczęła od bezpłatnej praktyki. Od 1934 r. do wybuchu wojny pracowała w szkole powszechnej w Gdyni. Z harcerstwem czynnie związana od 1928 r., w 1936 r. została mianowana kmdtką Hufca Zuchów. Odbyła przeszkolenie przygotowujące na wypadek wojny w zakresie służb: gospodarczej, sanitarnej, łączności, a także opl, opg oraz posługiwania się bronią. W sierpniu 1938 i 1939 r. prowadziła obóz harcerski dla dzieci polskich robotników we Francji (wysłana przez Wydz. Zagraniczny Kwatery Głównej w Warszawie) i tam zastał ją wybuch wojny.

148

Stow. biograf. konspiracji pomorskiej 1939-1945, Wpł. J.F.A.P.A.R. t. XV, Tom II 1997, s. 3. S. 148-149

W sierpniu 1939 r. przez Włochy i Jugosławię przedostała się do kraju. Dzięki pomocy przyjacielki niemieckiego do 1940 r. pracowała nadal jako nauczycielka, a po internowaniu, jako siła biurowa w obozie jenieckim w Redłowie, gdzie więzieni byli Anglicy. Prawdopodobnie zaraz po powrocie z Francji nawiązała kontakt z tajnym harcerstwem poprzez Lucjana Cyłkowskiego ps. „Lucek”, organizującego na nowo pracę hufca gdyńskiego i starającego się skupić wokół siebie grono instruktorów i starszych harcerzy. Rotecka współpracowała z Benedyktem Porożyńskim ps. „Ben”, organizatorem Pom. Chorągwi Szarych Szeregów oraz Józefem Olszewskim ps. „Andrzej”, kmdtem Podokręgu Północnego ZWZ–AK. Zorganizowała i kierowała grupą dziewcząt łączniczek. Do służby konspiracyjnej wciągnęła m.in. Elżbietę Marcinkowską (obecnie zam. Szuca), która została łączniczką Olszewskiego do Roteckiej.

Aresztowana przez gestapo 19 X 1942 r. w związku z wcześniejszym aresztowaniem Olszewskiego (5 X), więziona była do 3 XII tegoż roku w Gdańsku, a następnie wysłana do Stutthofu (nr 17633). W obozie spotkała koleżanki-konspiratorki, harcerki pomorskie, m.in. Helenę Chrzanowską, Helenę Jarocką, Elżbietę Marcinkowską, Stefanię Ossowską, Annę Paszkowską, Halinę Strzelecką. Wraz z nimi organizowała tam życie kulturalne (kominki harcerskie, tajne nauczanie, działalność wychowawczą), życie religijne, samopomoc. Szczególnie pozytywnie wyróżniała się pełniąc funkcję tzw. sztabowej.

W dniu 25 I 1945 r., gdy nastąpiła ewakuacja obozu i Rotecka wyruszyła w „marsz śmierci”. W dniu 10 III tegoż roku w Zamostnem k. Wejherowa została, wraz z innymi więźniami, uwolniona przez Armię Radziecką. W pobliskim obozie męskim w Rybnie odnalazła hm. Benedykta Porożyńskiego, ciężko chorego na dur plamisty. Zaopiekowała się nim w zaimprovizowanym, zorganizowanym przez siebie szpitaliku w Zamostnem, gdzie Porożyński w dniu 18 III 1945 r. zmarł. W dniu 12 IV 1945 r. Rotecka powróciła do Gdyni i już następnego dnia zgłosiła się do pracy w Inspektoracie Oświaty. Wkrótce wznowiła również działalność harcerską jako kierowniczka wydziału zuchów w Komendzie Chorągwi Harcerki w Gdyni. Zmarła 21 V 1959 r. w Gdyni, pochowana została na cmentarzu w dzielnicy Witomino.

Dnia 5 V 1968 r. szczerpowi harcerskiemu przy Szkole Podst. nr 2 w Gdyni nadano Jej Imię.

AMSt., Rel. t. XXII, XXIII; AP AK T.: Dąbrowska–Witostawska J., Koszałka–Liberccka M., Luśniak J., Marcinkowska–Szuca E., Ossowska S., Połom J., Rotecka J.; *Harcerki 1939–1945...*, s. 133; Komorowski K., *Leksykon...*; Kozłowski N., *Nauczyciele polscy Pom. Nadw. w hitlerowskich obozach koncentracyjnych*, Gdańsk, 1993, s. 34–36; *Stutthof...*, s. 131; *Symposium...*, cz. I, s. 120.

Hanna Maciejewska, Marcinkowska, Elżbieta...

Stow. biograf. konsp. pom. 1939-1945, t. 3, s. 145

6

6

ROTECKA-SZEWCZUK JADWIGA ps."Jadzia" (1911-1959), instruktorka harcerska, łączniczka komendy Podokręgu Morskiego ZWZ-AK, organizatorka drużyny harcerek w ramach Szarych Szeregów w Gdyni.

Ur. 5.9.1911 r. w Berlinie w rodzinie Stanisława i Weroniki z d. Kryszak. W 1923 r. razem z rodzicami i rodzeństwem przyjechała do Polski i zamieszkała w Koronowie pow. Bydgoszcz. Tam ukończyła szkołę wydziałową. Następnie uczyła się w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Inowrocławiu, gdzie w 1931 r. uzyskała dyplom nauczyciela szkół podstawowych. Po maturze, do 1933 r. pracowała jako nauczycielka w prywatnym domu w Dobrym k. Nieszawy. Następnie przeniosła się do Gdyni. Tu pracowała początkowo na bezpłatnej praktyce, jako nauczycielka kontraktowa, a później aż do wybuchu wojny na etacie w gdyńskich szkołach powszechnych. Z harcerstwem zetknęła się w 1928 r. Od czasu nauki w seminarium działała aktywnie w ZHP, m.in. była opiekunką V Harcerskiej Drużyny Żeńskiej im. Królowej Jadwigi przy Szkole Powszechnej nr 7 w Gdyni-Grabówku. Jako instruktorka hufca gdyńskiego harcerek otrzymała stopień podharcmistrzyni. Pełniła funkcję komendantki II Hufca Młodszych Dziewcząt i III Hufca Zuchów, wchodzących w skład Morskiego Rejonu Harcerek. Uczestniczyła w pracach pogotowia wojennego harcerek. Przeszła przeszkolenie w zakresie służb: gospodarczej, sanitarnej, łączności, obrony przeciwlotniczej i przeciwga-

Go, zdrowiowski, andrzej, Szare
Szeregi na Pomorzu 1939-1945,
Tomii 1998

215

7

zowej oraz odbyła szkolenie strzeleckie. W okresie letnim w sierpniu 1938 i 1939 r. prowadziła obozy harcerskie dla dzieci polskich robotników we Francji, dokąd była skierowana przez Wydział Zagraniczny Głównej Kwatery Harcerzek w Warszawie.

Wybuch wojny zastał ją we Francji. Stamtąd okrężną drogą poprzez Włochy, Jugosławię i Rumunię wróciła do okupowanej Polski. W listopadzie 1939 r. znalazła się ponownie w Gdyni. Dzięki dobrej znajomości języka niemieckiego przez kilka miesięcy była zatrudniona jako nauczycielka. Potem przez cały czas pracowała jako pracownica biurowa w obozie dla jeńców angielskich w Gdyni-Redłowie. Mieszkała w Gdyni-Grabówku przy obecnej ul. Komuny Paryskiej (okupacyjny adres: Strasse 173, nr 47). Przez hm. L. Cyłkowskiego została wprowadzona do ZWZ-AK. Była najbliższą współpracowniczką L. Cyłkowskiego, jako szefa łączności konspiracyjnej Komendy Podokręgu Morskiego ZWZ-AK w Gdyni. Organizowała sieć łączności, wciągając do pracy konspiracyjnej byłe harcerki gdyńskie i członkinie PWK. Prawdopodobnie w 1942 r. w ramach Szarych Szeregów utworzyła drużynę złożoną z harcerzek. Została aresztowana przez gestapo w Gdyni 19 października 1942 r., w trakcie rozbijania struktur AK na Wybrzeżu. Po śledztwie w dniu 3.12.1942 r. została przez placówkę kierowniczą gestapo w Gdańsku osadzona w obozie koncentracyjnym Stutthof, jako więźniarka policyjna nr 17633. Tam więziona była do ewakuacji obozu w 1945 r.

Razem z innymi instruktorkami harcerskimi wzięła aktywny udział w organizowaniu życia kulturalnego więźniarek. Brała udział w tajnym nauczaniu. Jako tzw. sztabowa uczestniczyła w akcji samopomocy. W Stutthofie znajdowała się do momentu ewakuacji w dniu 25 stycznia 1945 r. Następnie wyruszyła w kolumnie więźniarek w tzw. "Marsz śmierci". Dotarła do Zamostnego k. Wejherowa, gdzie 10 marca 1945 r. uzyskała wolność po zajęciu tego terenu przez oddziały Armii Radzieckiej. Udała się wówczas do pobliskiego Rybna, gdzie znajdował się podobóz więźniów Stutthofu. Zaopiekowała się tam ciężko chorym na tyfus hm. Benedyktem Porożyńskim. Przewiozła Porożyńskiego do Zamostnego i opiekowała się nim w zorganizowanym przez siebie szpitaliku, aż do jego śmierci 18.3.1945 r.

W dniu 12 kwietnia 1945 r. wróciła do Gdyni i zgłosiła do pracy w Inspektoracie Oświaty. Włączyła się do odtwarzania harcerstwa. Jesienią 1945 r. została komendantką Morskiego Środowiska Harcerzek w Gdyni. Była też kierowniczką wydziału suchów w komendzie chorągwi gdańskiej. Zmarła 21.5.1959 r. w Gdyni i została pochowana na cmentarzu w Gdyni-Witominie.

Jej imię nadano 5.5.1968 r. szczeptowi harcerskiemu przy Szkole Podstawowej nr 2 w Gdyni.

AMS, księga ewidencyjna więźniów, Relacje, t. XXII, XXIII; Instytut Historii PAN, ZHP. Pomorska chorągiew harcerzek, maszynopis, s. 59,176,180, 186; Biblioteka Uniwersytetu Gdańskiego, J. Włodkowski, Związek Harcerstwa Polskiego w Gdyni w latach 1928-1948, Gdańsk 1968, maszynopis pracy magisterskiej, s. 26, Aneks nr V; FAP AK, teczki: J. Dąbrowska-Witośławska, M. Koszałka-Liberacka, J. Luśniak, E. Marcinkowska-Szuca, S. Ossowska, J. Połom, J. Rotecka; H. Maciejewska-Marcinkowska, E. Szuca, *Rotecka Jadwiga zam. Szewczukowa ps. "Jadwiga" (1911-1959), żołnierz Sz Sz i ZWZ-AK w Insp. Gdynia*, w: *Słownik...*, cz. 3, s. 148-149; *Stutthof. Hitlerowski obóz koncentracyjny*, Warszawa 1988, s. 131.

Gdynia

++ Rotecka Jadwiga

ARCHIWUM
Elżbiety Zawackiej
poz. 170 / 18m
data wpływu _____

oprac. H. Mony
lipiec 1995

T: K: 170/170 Pom.

Gdynia

Roteka Jadwiga

V. Karty informacyjne

k. 32

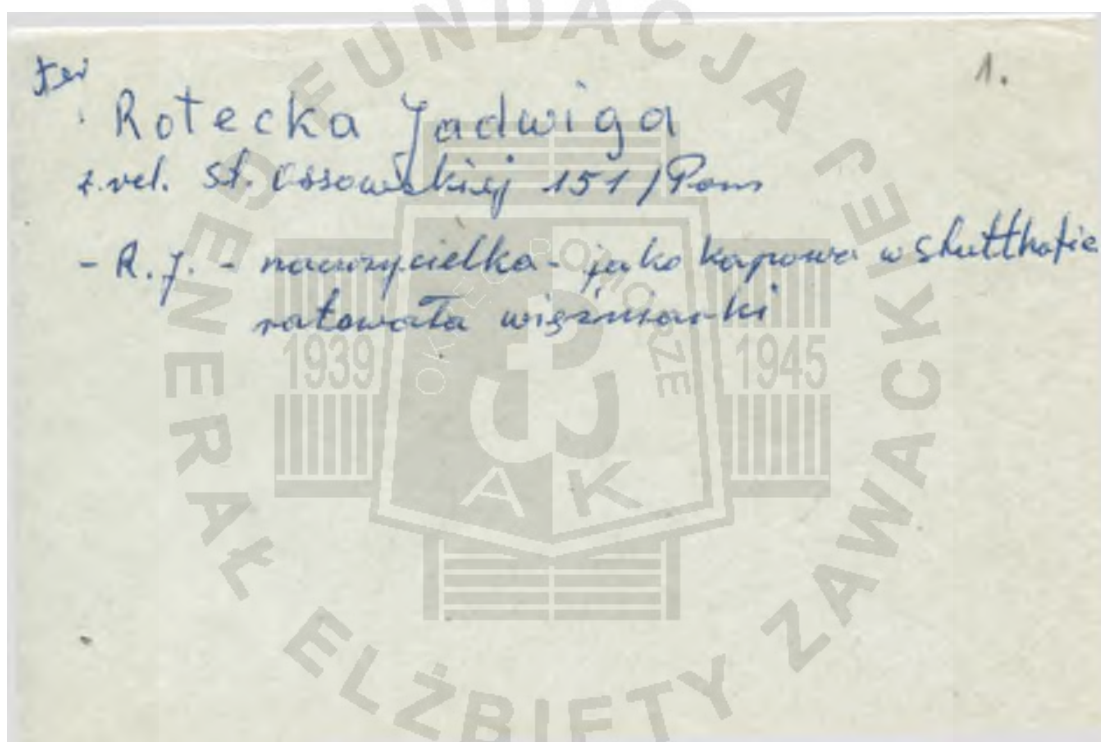

121

Rotecka Jadwiga
z. rel. St. Ossowskiej 151/Pom

- R. J. - nauczycielka - jako kapłan w służbie
ratowniczej w czasie

1.

1959
+ Rotecka Jachwiga 170 Pom
mamy w niej 2 m. Siewernhowe godynie
wyrzucił Stutthofu
kapłan Stutthofu
winnianka b. podobnie re. Głoski 157 Pom
ry. rel. Syn cy 121 Kontaktowada ry z Cyplkard
i. Andrijski Godynie
rel. J. Liniak 170 Pom
winnianka w rel. Tenaria
K 393.

2

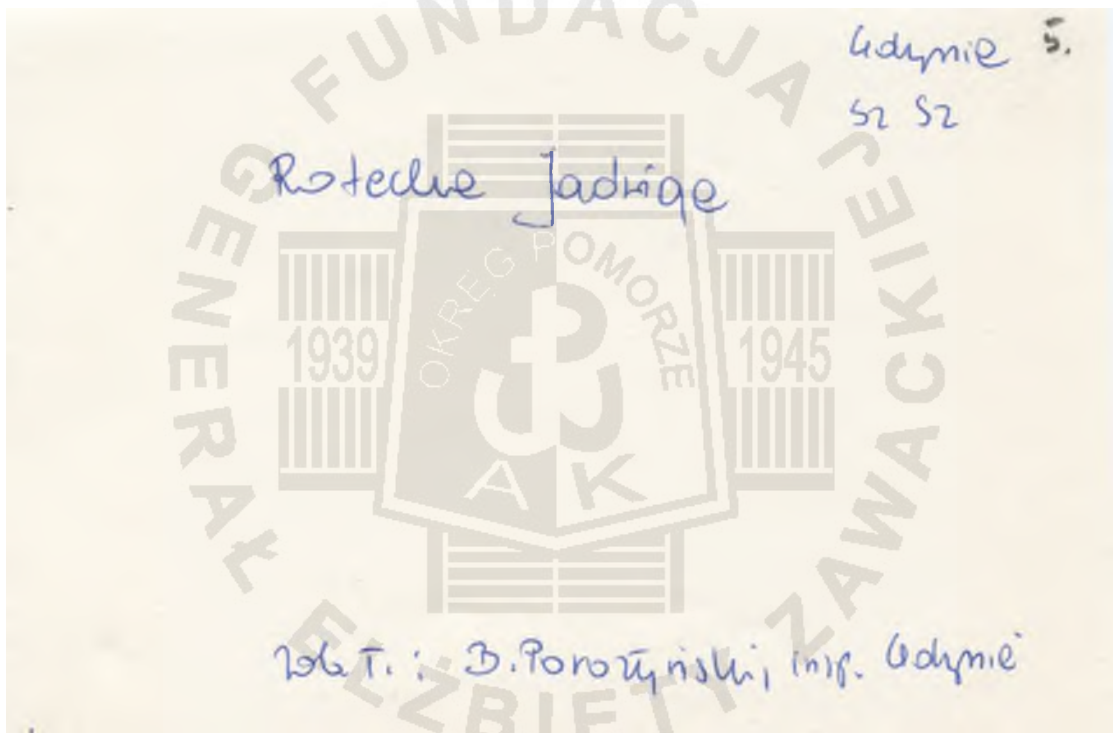
gramme
nr 3.

Rotecha Jadwiga
zam. sześcinnik
nauczycielka i harcerka (umyła
~~siostrę~~ Reqing Dąbrowską).
kryzysie w Gdyni na Kamiennej
górze w X. 1942 r.
rob. T. J. Dąbrowskiej - Kłosowskiej

Szeszcułowski - Rostechne Jadniqo

Adymie
s. 12
4.

Łob. Wołowski N., Pracyciela
polsay Pom. Madmilen'skiego
w kulturalnych obowiazkach... s. 34-36

5.21.3.14.

Gdynia 6.

State Straż

2.4.2

Stutthof.

Powaga

B.111/I Gdynia

++ Szwarczewska Jadwiga

Rolaska

_____
Nazwisko i imię

_____
Nazwisko pańskie

_____
Pseudonim

_____
Nazwisko okupacyjne

_____
Hanslar, Veronika z d. Kryszak

_____
5.12.1911 Berlin

_____
Imiona, rodz. nazwisko matki

_____
Data i miejsce urodz.

_____
Adres obecny

_____
21.5.1959 Gdynia

_____
Data i miejsce śmierci

Zródła i zapisy biograficzne: z kłopoty Elzbiety Szwarcz.

ul. Wacławowska nr. 66/I Gdynia
Nauczycielka: Gdynia - przyjacielka relatorska - karcarka - Turboneta
do pracy w kasp. Włocławek - był to pierwszy etap biograficzny
i w tym czasie... do Adw. ... my pełne zaufanie... s.l.B.

Kontaktované us z [illegible] [illegible] [illegible] i Andrijevici
(Dinevski.) 13. podnevnike 1942. r. varem zostajij a kotovanaj

2. ul. Mellen - Potam jedroga nr. 55/1 elojnice.

Viosta ponce prybytyju do oboru kobietam-zolnivoram
z pravstanie Wankrawskije.

3. ul. Libereckij - Konatka Marii nr. 28/1 Kartury, str. 5.

Rarun byty w oboru w Idulshofie.

W qdyju jest sikofo pod imieniem Prokeckij.

4) Relacje Sency o smaztej.

5) ul. Crapivskij jedv. z d. Stencel nr. 160/1 wydyonca.

Relatorka w Feyju w Serbajo vidivaje Proecky Hopy pod
Sciamp z wieloma imenijami.

Kopei Lofie strindz stamovoro zé narivno mizovstva
[illegible]

Ротче-Срескулowe Јадриго

Gdynie
S2 S2
242-19K
7.

Мачуццхо, харцуйсмыні; млефо,
кonneкты 2 S2 S2 + 2 лутомем
Цыльовсхум і Бсчедухтем Порозыні-
схум. Арестованне 19.10.1942р.
Змере 1858р.

роб. Т.: Суце-Мерцнховсхе І.,
инсп Gdynie, I / 1, 2, 3, 5, 7

1444 0/

Rochele Jachiga
his wone ne qirepo a Godyni
hymiwone do Stutthofu

Zob. T. i Stenel-Czepicki J. (inip. Godyni)
I / s. 3

Rotacja Jachta

Gdynia 9
2002

członki Biura Morskiego Szarych Szeregów
w Gdyni

Z. Nawski, Pierwsza Morska Kompania...
Pomerania, 2. 1/1978, s. 16.

20-01.

a

gdyż
AK 10

Rotecha Jadsige
Kisnierke dozu w Stuthofre.

rel. M. Libereckiej Kosneche nr 68

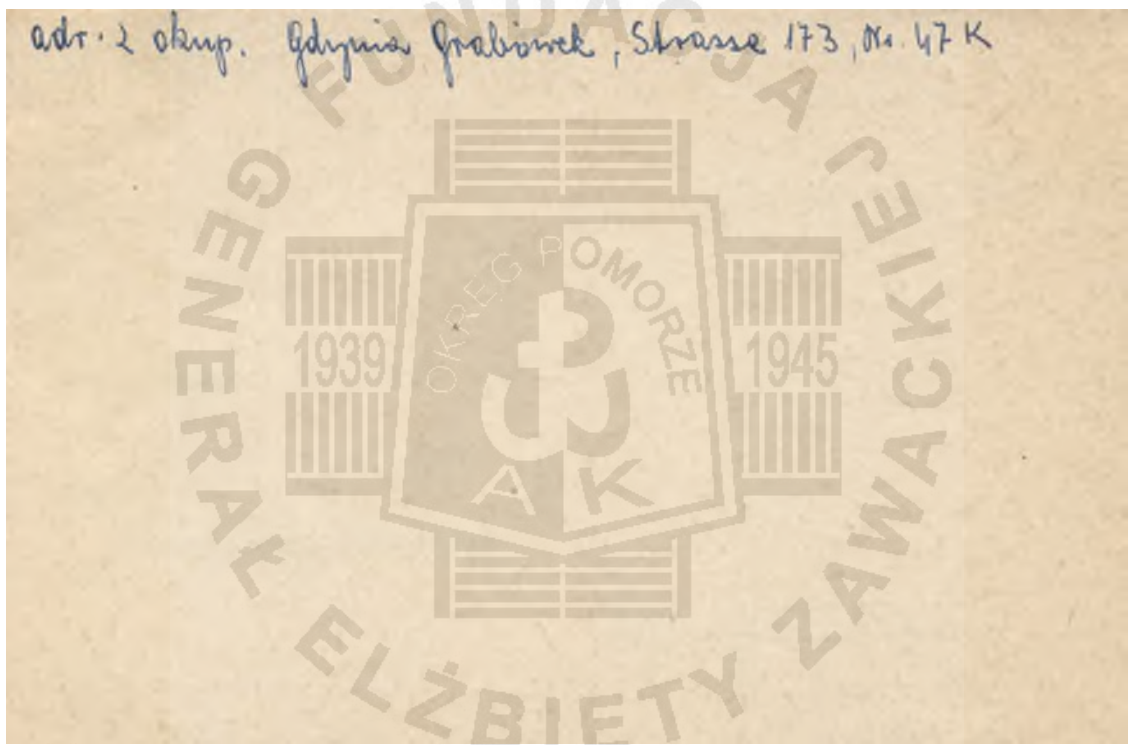
te. M.M.
i. J. J.
m. J. J.

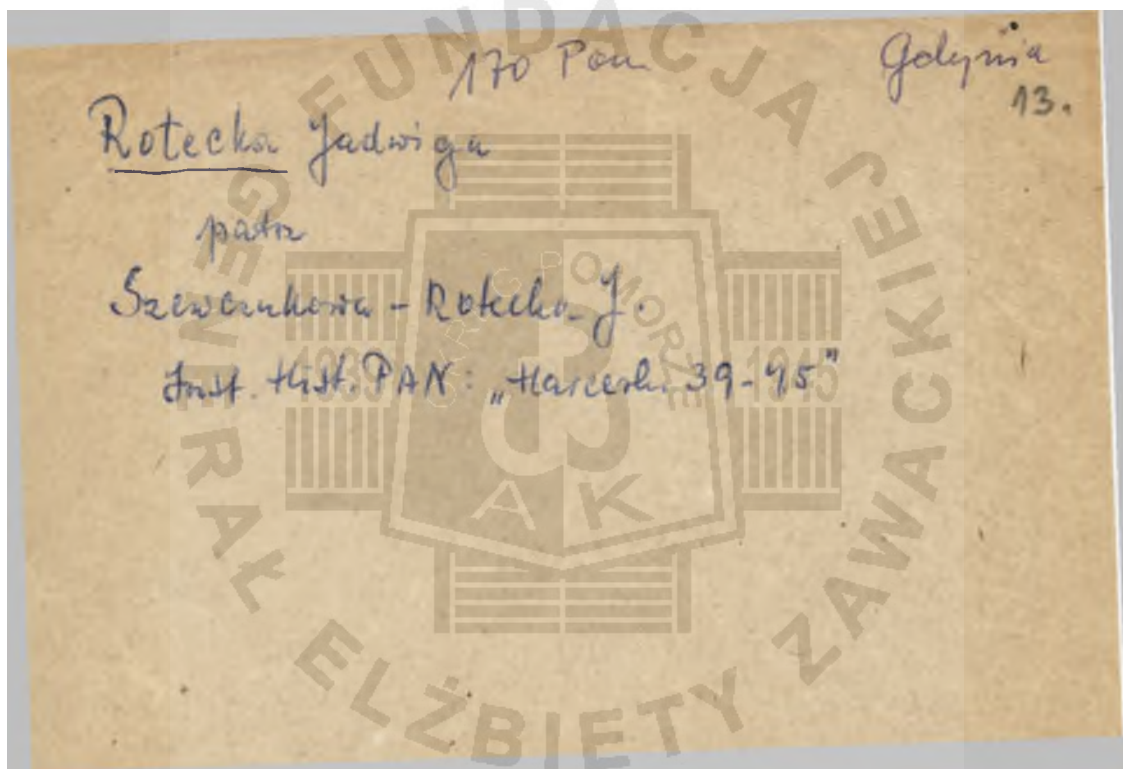
St. J. J.

1 . . . . . 2 170 Pań 3 ^{Kamp m. m.} PK . . . . .
 4 Rotecha Jadzia 5 Rotecha M.
    harcnistyui
 6 . . . . . 7 Rotecha . . . . .
 8 . . . . . 9 . . . . .
 10 . . . . . 1939 11 ^{koniec 1942 v} *osobiona w Stutthofie*
 12 Baldyau R. Podgóreczy M. *decyzja wywołania*
    "Bez mundurów" *przez Rosjan*
 str. 149 R. J. *harcnistyui, wzięci Stutthofu.*
    Po wywołaniu dozwolenia por. B. Po-
    -rosyjskiego, ciężko chorego na tyfus, który
 K

1
2
3 Gdynie 12.
4 Rotecka Jadwiga 5
6 7
8 9 5.9.1911 Berlin
10 11 17633 od. 3.12.1942
politycznie, gest. gdansk
12 M. St. Kuchnerowicz
13. 2 rel. St. Ossowski 154/Pom. - J. Pol. - numerzysta

adr. 2 okup. Gdynia Grabówek, Strasse 173, Nr. 47 K

126

Rotecka Jadwiga

Gdynia 14.

AK

wg. rel. Potom Jadwigi 172/Pom

R. J. w obozie w Stutthofie zorganizowała
pomoc dla nowopryjętych.

1 km - Chor. Pom. - - - 2 - - - 3 - Gdynia #6
 4 ~~Ratecka~~ - Siewerukowa 5 Ratecka Jadwiga
 6 - - - Gachowice 7 - - -
 8 - - - - - 9 - - -
 10 Pomorska - - - 11 - 1945 - - -
 12 Just. hist. PAN "Harceři 39-45"
 Str 285 km. ReS. j. więzieni Struthofu uszkodz. wraz
 286 z km Strzelecis zalonospinnous apale polęgi ych, srophi
 477 B. Nat. wieczny piwnicom postoy pol. jako setubowa
 495 (wzrost, j. n. n. n.) dbala o sprawiedliwy podiat jechenia
 Rel. W obow. w Gnieznie (pow. Leobok) Ratecka byla
 241000 blabow. Wskaza onidanci starzenie okrutnych

Szewczukowa Jadwiga

17
Gdynia (xx)
Stutthof
SzSz

Harcerki 1939 - 45, str. 305, 470, ~~471~~, 492
525

K.Wojt., 95.

82

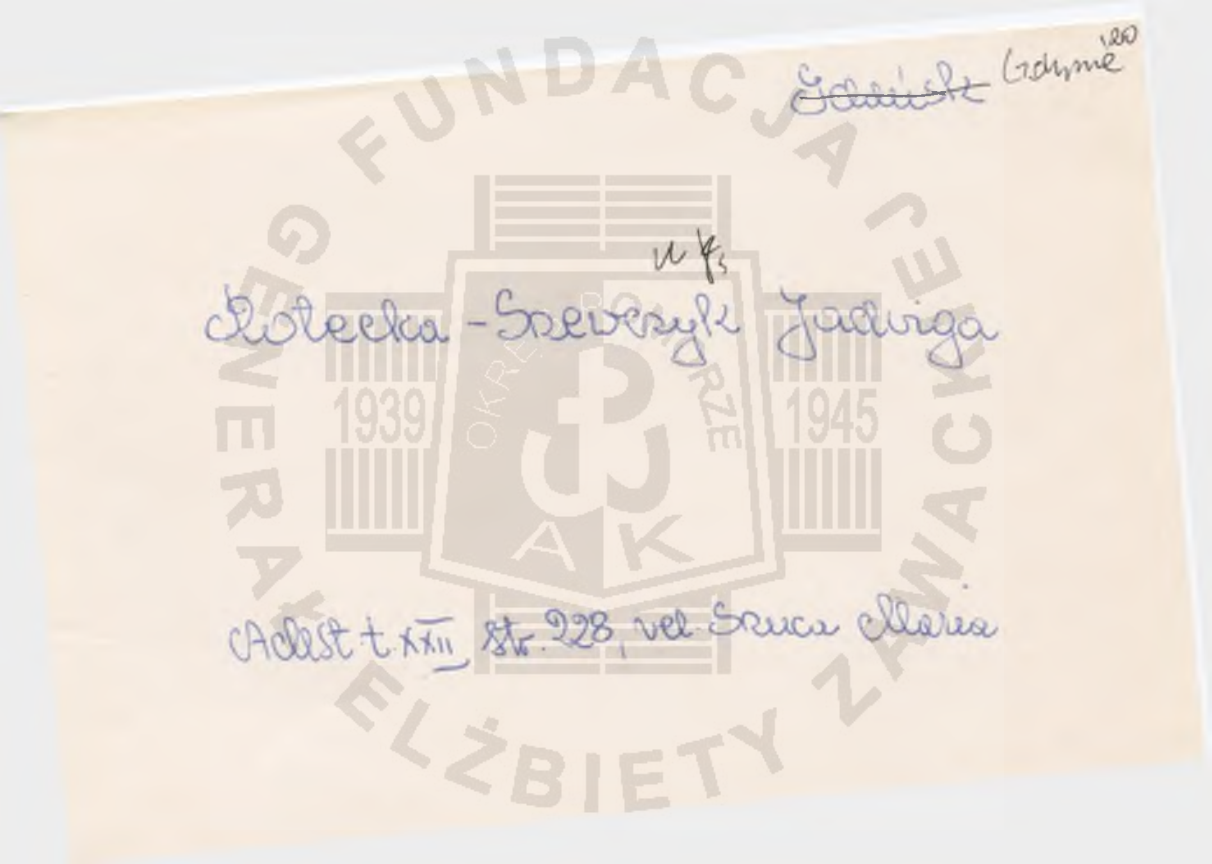
GDYŃIA¹⁸

ROTECKA JADWIGA

dob. t. Paszkowska Anna - Ko
K-166

Wx160.

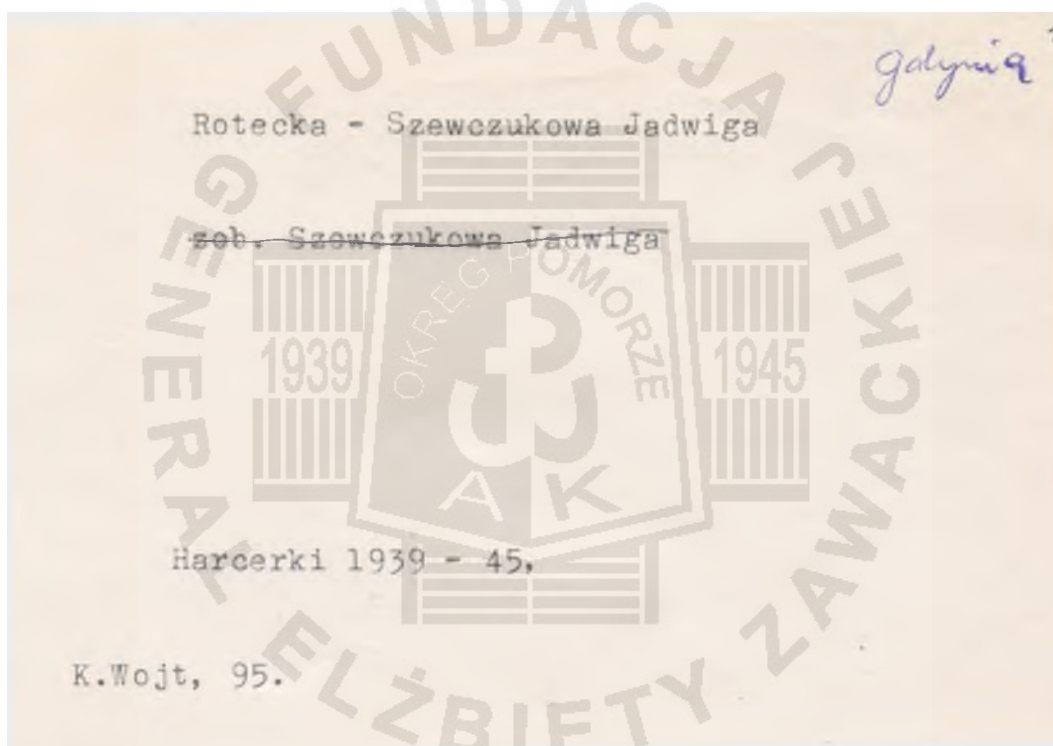
Rotecha [jadwiga]

Gdynie²¹
S1 S1, AK

Wizytowne u dozw. st. 111111 u jedyn. „Szklarni”
z Komis. Konsekw. 111111.

Zob. T. 1 Konsekw. - Rotecha M., unsp.
Gdynie, I/1/str. 5

a₄₊ Rotecka
Szewczukowa - Rotecka ²⁰¹ Gdynia ²³
Jadwiga Szare Ser.

Urodz. 5.09.1911r. w Berlinie; zmarła
21.05.1959r. w Gdyni; ukończyła
sem. menz. w Innowrocławiu; od 1930
w Gdyni; w czasie okupacji do chwili
aresztowania przez gestapo 19.10.1942r.
pracowała w biurowym obozie jenieckim
w Redławie; wzięta się do konspira-
cji - Szare Serce; jako misjonek polityczny

osadzone w więzieniu w Gdaisku
do 3.12.1942 r.; następnie został wywieziony
niemiecki; potem Stutthof aż do ewakuacji
obozu; po wyzwoleniu 12.04.1945 dotarł
do Gdyni.

patrz biogram w:

J:K-1036/1782 Imp. Gdańsk, Narcyz
Kozłowski, "Nauzyciele polscy
Pomorski i Adwianowski", s. 35

2000

Rotecka Jadwiga

Gdynia²⁴
ZHP

Wizytówce dozw. Stuttgart.

rel. Pomoczniki Benedykt

t. osob. M - 646/1298

insp. Gdynia

0.88 XI 199

1959
++

170 p.

z HP 242 Ak
gdyż ma

Szewczyk Jadwiga ad. Robert

c. Skowronka; Wesołki

z dr. Krzywicki ur. 5.9.1911 r. Berlin

arrest. 19.10.1942, gdyż

Shuttluff od 3.12.42 do 21.1.45!

Rel. 170 Pom

Kolej. Elżbiety Śrebrna

K 393 /

Rotecka Jadwiga
- Szewcuk

Gdynia²⁸
Sz. Sz. - FK
27

Żołnierz ~~1 Morskiej Kompanii~~ 1
Morskiego Batalionu Sz. Sz. w
Gdyni.

zob: T: M-1090/1844, cz. II Pawlarczyk
Marian, imsp. Gdynia

10. 10. 100

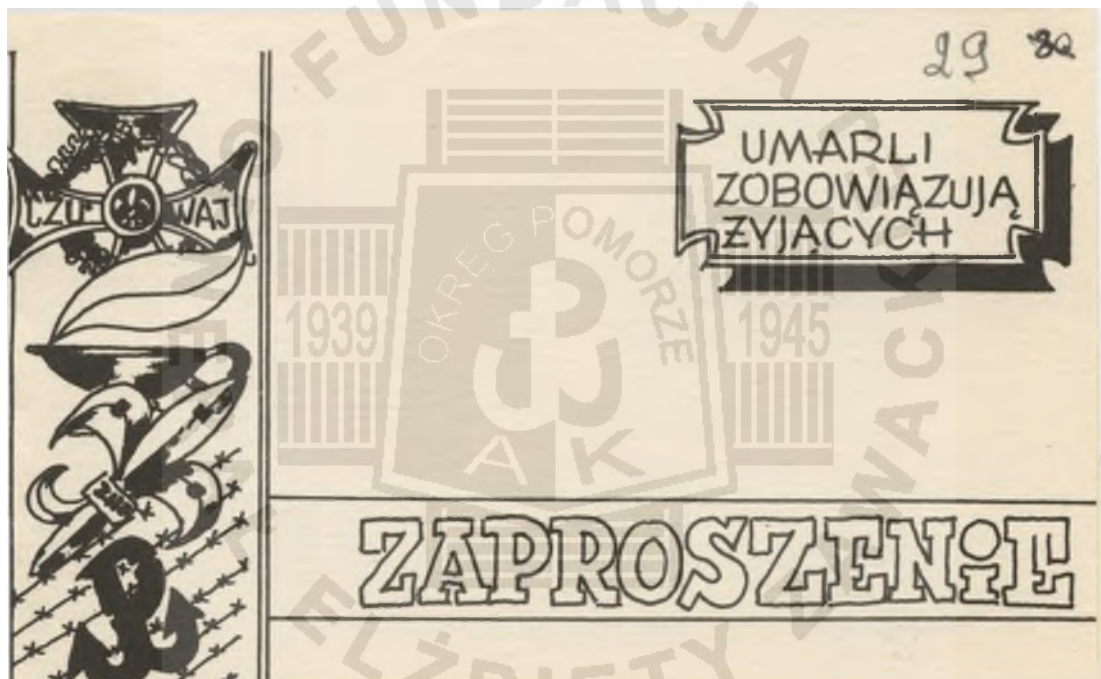
"Szwarc Szereg"²⁹
ZWZ-FK
Edynia 28

ROTECKA Jachurga
ps. "Jachurga"

Urodz. 5 IX 1911 r. o. Berlinie. żołnierz Sz. Sz.
i ZWZ-FK. aktywny kontakt z tajnym kow-
czostwem. Aresztowany przez gestapo 19 X 1942 r.
Przetranszowany do Stutthofu i kolekcjonkowi organom.
tęże uwięziony w więzieniu 25. I. 1945 r. ewak-
pita, ewakuacja przez Włocławek przez Francisz-
ka Dąbrowskiego i Józefa Niemcewicz jako Dąbrowski.

Zob. Śl. Biogr. Tomsp. Pomorskiej, T. 3, str. 148
Fundacja "Archiwum Pomorskie FK".
Tom III, 1997 r.

FUNDACJA
ELŻBIETY Z
LAT ŻYCIA 47. LAT SŁUŻBY
HARCERSKIEJ 33. LATA CZYN-
NEJ SŁUŻBY DLA POLSKI,
DLA SPOŁECZEŃSTWA - 33
DLA UKOCHANEJ MŁODZIEŻY.

DZIENNIK BAŁTYCKI
27 MAJA 1959r.

B. POLKOWSKI
HARCMISTRZ

DYREKCJA, GRONO PEDAGOGICZNE,³⁰
KRĄG INSTRUKTORÓW - SENIORÓW
ZHP "KORZENIE" I KOM. RODZICIELSKI
SERDECZNIE ZAPRASZAJĄ

...*Plh. Zygmunt Tanaś*...

NA SPOTKANIE KU CZCI HARCMISTRZ
JADWIGI ROTECKIEJ - SZEWCZUK - PATRONA
SZCZĘPU ZHP PRZY SP.Nr.2 W GDYNI.
DNIA 15.10.1992r. O GODZ. 11⁰⁰ W BUD. SZKOŁY.
GDYNIA . ul. WOLNOŚCI 25 TEL. 20-30-02

a

Goleyni'a

Skarre 31
Skeregi
OKr.
Pomorze

hm. Rotecka Jadwiga

31

1939 1945
Była kierowniczką łączniczek z zletem
Technosy Konsp. w Podskregu Morskim Z.W.S. PK
z Arystowiana, więźnia w Stuttpofie do mornen
tu ewakuacji obok w 1945r.

Łob. Bzardan. Chizachowski? Polska Podziemia na
Fiodrzej. Gucjowowski "Pomorze" 1939-45
Krzysztof Steyer 511 261, 556
Wład. nek "21" 1939-45

† płm. Potocka Jadwiga
(ps. "Jadzia"
(1911 - 1959).

Gdynia
Sz. Sz. ŻWZ AK 32
t.n.

Instruktorke harcenskie, Tajemniczkę Podokr.
Morskiego ŻWZ AK, org. drużyn harcerek
w ramach Sz. Sz. w Gdyni

zob. Gąsiorowski A., Szare Szeregi na Pomorzu
str. 266 (biogr. + zdję.)

...

Rotecka Jadwiga

